

**ŚWIĘTOKRZYSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
W KIELCACH**

Kielce, dnia 04.03.2024 r.

Znak: ZN.AiB.5142.332.2023

DECYZJA NR 107A/2024

Na podstawie art. 31 ust. 2 i art. 36 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j. t. Dz. U. z 2022 r. poz. 840 ze zm.), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (j. t. Dz. U. z 2023 r. poz.775 ze zm.), § 12 i 13 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (j.t. Dz. U. z 2021 r. poz. 81),

po rozpatrzeniu wniosku Archiopactwa Ojców Cystersów, ul. Klasztorna 20, 28-300 Jędrzejów, z dnia 22.09.2023 r. (data pływ: 22.09.2023 r.), o wydanie pozwolenia na konserwację techniczną i estetyczną elewacji kościoła klasztornego w Jędrzejowie, uzupełnionego po wezwaniu ŚWKZ z dn. 20.10.2023 r. i 13.11.2023 r., pod względem formalnym i merytorycznym w dniach: 03.11.2023 r. i 31.01.2024 r. i załączonej dokumentacji z 2023 r., to jest:

- 1) *Opinii technicznej dot. stanu zachowania elewacji kościoła klasztornego Archiopactwa Cystersów w Jędrzejowie*, autorstwa mgr inż. arch. Leszka Gałczewskiego, z 2023 r., zawierającej także inwentaryzację budowlaną i opinię autorstwa dr inż. Stanisława Karczmarczyka;
- 2) *Projektu architektoniczno-budowlanego. Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztornego*, autorstwa mgr inż. arch. Leszka Gałczewskiego i mgr inż. arch. Jana Gałczewskiego;
- 3) *Projektu technicznego. Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztornego*, autorstwa j.w.; a także
- 4) *Programu prac konserwatorskich dla elewacji kościoła Cystersów w Jędrzejowie*, autorstwa mgr Marcina Ciba, Izabeli Wójcik (konserwatorów dzieł sztuki), z 2024 r.,

**Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Kielcach
pozwala
Archiopactwu Ojców Cystersów, ul. Klasztorna 20, 28-300 Jędrzejów**

na wykonanie poniższych prac przy elewacjach zabytkowego kościoła klasztornego Cystersów w Jędrzejowie, na działce nr ewid. 10, obręb 0003 w Jędrzejowie:

Realizacja prac w oparciu o ww. dokumentację, czyli ww. *Projekt architektoniczno-budowlany* i *Projekt techniczny* a także *Program prac konserwatorskich*, w tym m.in.:

• **W ramach prac konserwatorskich**

- badania specjalistyczne poszczególnych partii elewacji (stratygraficzne, petrograficzne kamienia, zasolenia kamienia i spoinowania, analiza fizykochemiczna poszczególnych komponentów elewacji);

Uwaga! - Ze względu na znaczny zakres prac zastrzega się na każdym etapie - po ustawieniu rusztowań - przedłożenie przed pracami konserwatorskimi wyników badań i uszczegółowionego zakresu i metody prac konserwatorskich do akceptacji konserwatorskiej

- konserwacja techniczna i estetyczna kamienia (okładzina, detal architektoniczny, rzeźby) m.in.:

- podklejenie, zabezpieczenie, oczyszczenie likwidacja zasolenia, impregnacja sklejanie pęknięć, uzupełnienie ubytków, rekonstrukcje brakujących elementów rzeźb, uzupełnienie spoin, unifikacja kolorystyczna, hydrofobizacja;
- w przypadku stwierdzenia historycznych nawarstwień tynków – zabiegi konserwatorskie przy nich;
 - konserwacja elementów metalowych;
 - konserwacja części drewnianej stolarki.

• **w ramach robót budowlanych, m.in.:**

- naprawa i zabezpieczenie rozpojeń, zarysowań i pęknięć konstrukcyjnych murów;
- korekta obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych;
- naprawa pokrycia dachowego nad ćwierćkolistym przejściem z prezbiterium do zakrystii;
- remont więźby dachowej północnego pomieszczenia gospodarczego za zach. ścianką parawanową;
- montaż okładziny kamiennej na tarasie i cokole przed fasadą transeptową;
- montaż furtki pomiędzy kaplicą Niepokalanego Poczęcia NMP i ścianą prezbiterium;
- wymiana części stolarki okiennej i drzwiowej;
- wymiana opaski odwadniającej wokół kościoła wraz z wykonaniem nowej podbudowy.

Ww. dokumentacja, czyli *Opinia techniczna dot. stanu zachowania elewacji kościoła, Projekt architektoniczno-budowlany. Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztornego, Projekt techniczny. Konserwacja techniczna i estetyczna kościoła klasztornego, Programu prac konserwatorskich dla elewacji kościoła cystersów w Jędrzejowie, stanowią opieczetowane załączniki 1-4 do niniejszej decyzji.*

Ponadto Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków

orzeka na podstawie art. 31 ust. 2 cyt. ustawy o ochronie zabytków, o obowiązku zapewnienia przez ww. Archiopactwo Cystersów przy prowadzeniu prac związanych wymianą opaski – realizacji badań archeologicznych w formie nadzoru archeologicznego, ze względu na fakt, że inwestycja będzie realizowana na terenie opactwa o średniowiecznej metryce.

Wspominana powyżej forma badań wymaga uzyskania odrębnego pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wydanego zgodnie z art. 36 ust.1, pkt. 5 cyt. ustawy o ochronie zabytków, na wniosek zgodny z § 9 cyt. rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wspomniany nadzór może sprawować tylko uprawniony archeolog o kwalifikacjach określonych art. 37e cyt. ustawy o ochronie zabytków.

Inwestor winien mieć świadomość, że ww. nadzór może zostać rozszerzony o dodatkowe badania archeologiczne, jeśli w trakcie robót ziemnych i nadzoru archeologicznego odkryte zostaną zabytki archeologiczne zagrożone zniszczeniem lub uszkodzeniem, a ich właściwa ochrona będzie wymagała przeprowadzenia eksploracji i stosownego zadokumentowania.

Zobowiązuje się Archiopactwo OO. Cystersów, na podstawie § 13 ust. 1 i 2 cyt. rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do:

- zatrudnienia na stanowisku kierownika i inspektora prac budowlanych osób spełniających wymogi określone w art. 37c cyt. ustawy o ochronie zabytków (posiadanie uprawnień budowlanych i poświadczonych co najmniej osiemnastomiesięcznej praktyki przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków; sposób poświadczenia praktyki określa art. 37 g cyt. ustawy o ochronie zabytków);
- zatrudnienia na stanowisku wykonawcy prac konserwatorskich osoby posiadającej kwalifikacje określone w art. 37a cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (czyli dyplom konserwatora dzieł sztuki i wymaganą praktykę zawodową, sposób poświadczenia tej praktyki określa art. 37a cyt. ustawy o ochronie zabytków);
- przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków (dalej: wkw) w terminie nie później niż 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac, na 14 dni przed ewentualną zmianą osób wykonawców (kierownika, inspektora, konserwatora dzieł sztuki):
 - a) imion, nazwisk i adresów ww. wykonawców;

- b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez w/w wymagań art 37a i 37c cyt. ustawy o ochronie zabytków;
- c) pisemnych oświadczeń o przyjęciu przez wykonawców - stosownych obowiązków;
- niezwłocznego zawiadomienia w/w o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzonych prac;
 - zawiadomienia w/w z co najmniej trzydniowym wyprzedzeniem o rozpoczęciu i zakończeniu prac w każdym sezonie budowlanym;
 - zastrzeżenia także dokonanie odbioru prac - w każdym sezonie budowlanym a także końcowego z udziałem inspekcji WUOZ Kielce.
 - prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac albo badań oraz opracowania wyników tych badań, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków albo ministrowi w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac albo badań;

PONADTO:

- informuje się, że postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 cyt. ustawy o ochronie zabytków;
- **jako termin ważności decyzji określa się 31.12.2028 r.**

UZASADNIENIE

Kompetencje Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do rozstrzygania w powyższej sprawie wynikają z faktu, że kościół klasztorny Cystersów w Jędrzejowie został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego pod nr A 99/1, nadanym w dniu 25.06.2008 r. (na podstawie decyzji z dn. 06.12.1957 r.) i jako taki podlega ochronie prawa. Ponadto w obrębie elewacji kościoła znajdują się rzeźby kamienne figuralne i architektoniczne z XVIII w., indywidualnie wpisane do rejestru zabytków „ruchomych” (na elewacji pn. – figura Chrystusa Króla, Michała Archanioła, cztery figury Aniołów, portal w wejściu pn.-zach., ślepy portal i para ślepych bramek; na fasadzie wsch. - dwie figury świętych, ślepy portal barokowy, architekt.- ornament. oprawy nisz i płycin; na elewacji pd. – rzeźba Chrystusa Błogosławiącego). Tym samym realizacja wszelkich prac i działań mających wpływ na wygląd i stan zachowania elewacji ww. obiektu wymaga uzyskania pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na podstawie art. 36 ust. 1 cyt. ustawy o ochronie zabytków.

Stosownie do powyższego wymogu prawa - Archiopactwo Ojców Cystersów, ul. Klasztorna 20, 28-300 Jędrzejów, wnioskiem z dn. 22.10.2023 r. wystąpił do tutejszego organu konserwatorskiego o wydanie pozwolenia na realizację prac przy elewacjach kościoła cysterskiego zgodnie z załączoną dokumentacją *Projektem architektoniczno-budowlanym. Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztornego* i *Projektem technicznego. Konserwacja techniczna i estetyczna elewacji kościoła klasztornego* - autorstwa mgr inż. arch. Leszka Gałczewskiego i mgr inż. arch. Jana Gałczewskiego, z 2023 r. W związku z brakiem podpisu osoby uprawnionej na wniosku tutejszy organ wezwał Stronę do uzupełnienia tego braku formalnego, co nastąpiło w dn. 03.11.2023 r. Po zapoznaniu się ze złożoną dokumentacją, ze względu na specyfikę wystroju architektonicznego i rzeźbiarskiego elewacji, ŚWKZ ponownie wezwał Archiopactwo o uzupełnienie wniosku o program prac opracowany przez konserwatora dzieł sztuki. Dokumentacja ta wpłynęła w dn. 31.01.2024 r.

Obecnie elewacje kościoła są silnie zabrudzone, pokryte „falszywą patyną” w partiach dolnych i zacięzionych porażone koloniami glonów i porostów. Elementy rzeźbiarskiego i architektonicznego wystroju są spękane, z widocznymi ubytkami formy. W niektórych miejscach widoczne są spękania ciosów kamiennych, liczne wtórne niewłaściwe uzupełnienia cementowe, ubytki spoin. Pierwotne tynki są pokryte wyprawami z późniejszych remontów (w tym cementowymi). Obróbki blacharskie, rynny, rury spustowe wymagają napraw lub wymiany. Twarda opaska betonowa nie spełnia swojej roli - jest spękana. Tym samym realizacja prac przy elewacjach jest zasadna.

W zakresie prac konserwatorskich objętych niniejszym pozwoleniem konserwatorskim są niezbędne badania specjalistyczne poszczególnych partii elewacji (stratygraficzne, petrograficzne kamienia, zasolenia kamienia i spoinowania, analiza fizykochemiczna poszczególnych komponentów elewacji). Ponadto - konserwacja techniczna i estetyczna kamienia w partiach okładziny, detali architektonicznych i rzeźb; w przypadku stwierdzenia historycznych nawarstwień tynków – zabiegi konserwatorskie przy nich; konserwacja elementów metalowych i części drewnianej stolarki;

W ramach robót budowlanych przewidziano m.in. naprawę i zabezpieczenie rozpojeń, zarysowań i pęknięć konstrukcyjnych, naprawę pokrycia dachowego nad ćwierćkolistym przejściem z prezbiterium do zakrystii, remont więźby dachowej północnego pomieszczenia gospodarczego za zach. ścianką parawanową, montaż okładziny kamiennej na tarasie i cokole przed fasadą transeptową. Ponadto przewidziany jest także montaż furki pomiędzy kaplicą Niepokalanego Poczęcia NMP i ścianą prezbiterium, wymiana: części stolarki okiennej i drzwiowej i opaski odwadniającej wokół kościoła wraz z wykonaniem nowej podbudowy. Niezbędna jest także korekta obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych.

Reasumując prace objęte niniejszym pozwoleniem, biorąc pod uwagę stan elewacji kościoła, są zasadne do realizacji. W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji.

POUCZENIE

Niniejsza decyzja nie zwalnia od obowiązku uzyskania pozwolenia wymaganego przez przepisy Prawa budowlanego oraz inne przepisy szczególne.

W trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach. Z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Od niniejszej decyzji służy stronom prawo odwołania do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie, za pośrednictwem Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach w terminie czternastu dni od daty jej otrzymania.

Uwaga!

Zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (j.t. Dz. U. z 2023 r. poz. 2111) poświadczają się, że wnioskodawca przedłożył dowód wniesienia opłaty skarbowej wysokości 82 zł na konto UM Kielce (za wydanie decyzji).

Otrzymują:

1. Archiopactwo Ojców Cystersów
ul. Klasztorna 20, 28-300 Jędrzejów
+ zał. 1-4 x 5 egz.
2. a/a (2 egz.)
+ zał. 1-4 egz.

Z up. Świętokrzyskiego Wojewódzkiego
Konserwatora Zabytków w Kielcach

mgr Anna Adamczyk